

HANDELINGEN

21:1-22:21

Paulus reist ondanks waarschuwingen naar Jeruzalem, wordt gearresteerd en verdedigt zich tegenover de menigte.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/handelingen/21-1-22-21

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Paulus vaart van Milete naar Tyrus	3 min	4
2	De waarschuwing van de Geest in Tyrus	2 min	5
3	Geestelijke leiding en vergissingen	4 min	6
4	Van Tyrus naar Filippus in Caesarea	3 min	8
5	De nauwkeurigheid van Agabus' profetie	4 min	10
6	Lukas probeert Paulus tegen te houden	2 min	12
7	Filippus en profeterende vrouwen	3 min	14
8	Paulus zet zijn reis naar Jeruzalem door	2 min	15
9	Jakobus ontvangt Paulus in Jeruzalem	3 min	17
10	Joodse christenen en de wet van Mozes	2 min	18
11	Vrijwillige of verplichte Thora-naleving	3 min	19
12	Het valse gerucht over Paulus en Mozes	4 min	21
13	Jakobus' plan met de nazireeërgelofte	3 min	23
14	Reiniging en het besluit voor de heidenen	2 min	25

15	Paulus wordt in de tempel beschuldigd	3 min	27
16	Trofimius en de verboden tempelvoorhoven	3 min	29
17	De tempelrel en Claudius Lysias	3 min	30
18	Romeinse soldaten redden Paulus	2 min	32
19	Paulus spreekt met de commandant	3 min	33
20	Paulus verdedigt zijn Joodse achtergrond	3 min	35
21	Paulus vertelt over de weg naar Damascus	3 min	37
22	Ananias herstelt en roept Paulus	3 min	39
23	Doop en het afwassen van zonden	2 min	40
24	Het tempelvisioen en de zending naar heidenen	2 min	42
	Om verder te lezen		43

1

Paulus vaart van Milete naar Tyrus

Laten we Handelingen hoofdstuk 21 bekijken. Paulus is op weg naar Jeruzalem en zijn derde zendingsreis is voltooid. Verscheidene hoofdstukken zijn gewijd aan zijn reis naar Jeruzalem, en onderweg maakt hij inderdaad een aantal tussenstops. Hij bleef zeven dagen in Troas om daar te dienen. Daar wekte hij Eutychus op uit de dood. Daarna stopte hij in Milete, waar hij de oudsten van de gemeente bij zich riep en een laatste afscheidstoespraak tot hen hield. Hij moet daar alleen al vanwege de tijd die nodig was minstens vier of vijf dagen zijn opgehouden. Er moesten immers boodschappers van Milete naar Efeze worden gestuurd, er moest bericht terugkomen en de oudsten moesten naar Milete komen.

Nadat hij zijn toespraak tot de oudsten uit Efeze heeft beëindigd, gaat hij weer aan boord van een schip. Ze huilen allemaal, omdat hij hun heeft verteld dat hij er tamelijk zeker van is dat hij hen nooit meer zal zien. Dat is altijd moeilijk om te horen van iemand aan wie je gehecht bent. Zeker als het iemand is die een paar jaar of langer bij je heeft gewoond, aan wie je veel verschuldigd bent en aan wie je erg gehecht bent geraakt. Ze huilen, lopen met hem mee naar het schip en hij gaat aan boord.

Er staat:

En het gebeurde, nadat wij ons van hen losgemaakt hadden en weggevaren waren, dat wij rechtstreeks koers zetten naar Kos, de volgende dag naar Rhodos en vandaar naar Patara.

HANDELINGEN 21:1

Kos en Rhodos zijn eilanden. Dat er wordt vermeld dat ze daar aankwamen, kan betekenen dat ze daar het schip van voorraden voorzagen of iets dergelijks. Blijkbaar gingen ze daar kort aan land.

Daarna vertrokken ze uit Patara, hoewel sommige handschriften zeggen dat ze uit Myra vertrokken. Patara en Myra liggen allebei aan de zuidkust van Klein-Azië. Myra ligt ongeveer tachtig kilometer verder naar het oosten. Of ze van Rhodos naar Patara of van Rhodos naar Myra voeren, is niet met zekerheid bekend, omdat de handschriften op dit punt verschillen. Van de twee is Myra de belangrijkste zeehaven, dus het kan zijn dat ze daarvandaan vertrokken.

Ze vonden een ander schip dat naar Fenicië voer, het huidige Libanon.

En toen wij een schip gevonden hadden dat naar Fenicië zou oversteken, gingen wij aan boord en voeren weg. En nadat wij Cyprus in zicht gekregen hadden en dat links hadden laten liggen, voeren wij naar Syrië en kwamen aan in Tyrus, want daar moest het schip zijn lading lossen.

HANDELINGEN 21:2-3

Ze hadden steeds korte afstanden van eiland naar eiland afgelegd, maar nu voeren ze vanaf Myra of Patara ongeveer zeshonderdveertig kilometer over open zee naar Tyrus, dat in Fenicië lag.

2

De waarschuwing van de Geest in Tyrus

Ze zouden daar niet blijven. Ze zouden verder naar het zuiden reizen en naar Jeruzalem gaan, maar blijkbaar moest hun schip daar zijn lading lossen. Ze zouden daar een ander schip nemen om verder naar het zuiden te varen. Terwijl ze in Tyrus waren, bleven ze daar echter enige tijd. In vers vier staat:

En nadat wij er discipelen gevonden hadden, bleven wij daar zeven dagen. Zij zeiden tegen Paulus, door de Geest, dat hij niet naar Jeruzalem moest gaan.

HANDELINGEN 21:4

Eerder hebben we niets gelezen over christenen in Tyrus. Deze mensen waren waarschijnlijk oorspronkelijk tot geloof gekomen door sommigen van degenen die uit Jeruzalem waren gevlucht toen Stefanus werd gestenigd. Zij worden genoemd in het laatste deel van hoofdstuk 11. Mensen die tijdens die vervolging uit Jeruzalem vluchtten, gingen naar allerlei gebieden, waaronder dit gebied. Deze gemeente bestond waarschijnlijk al sinds die tijd, hoewel Paulus haar voor zover wij weten nooit had bezocht.

Hij bracht daar zeven dagen door, en er staat:

Ze zeiden tegen Paulus dat hij door de Geest niet naar Jeruzalem moest gaan.

De formulering wekt beslist de indruk dat de Heilige Geest tegen Paulus zei dat hij niet moest gaan en niet wilde dat hij ging. Er zijn mensen die menen dat Paulus moest gaan en dat het nodig was dat hij ging, en dat de Heilige Geest hem leidde om te gaan.

Wanneer die mensen naar een vers als dit kijken, zeggen ze meestal dat wat deze discipelen werkelijk door de Geest van God ontvingen, was dat Paulus zou lijden wanneer hij in Jeruzalem kwam. Zelf wilden ze dat niet voor hem. Daarom drongen ze er vanuit hun eigen gevoelens bij hem op aan niet te gaan.

Ik vermoed dat Paulus op dat moment dacht dat dit was wat er gebeurde, anders zou hij niet zijn gegaan. Ik geloof dat als Paulus had gedacht dat ze werkelijk door de Geest spraken en hem zeiden niet te gaan, hij niet zou zijn gegaan. Hij zou die waarschuwing ter harte hebben genomen en gehoorzaam zijn geweest. Hij moet hebben aangenomen dat ze vanuit hun eigen gevoelens spraken.

3

Geestelijke leiding en vergissingen

Dit maakt duidelijk dat zelfs in de apostolische tijd de gave van profetie getoetst moest worden. Het was niet altijd gemakkelijk om te weten of een profetie echt was. Deze mannen profeteerden tegen Paulus dat hij niet moest gaan, dat de Heilige Geest niet wilde dat hij ging, en hij moet aan de echtheid van hun profetieën hebben getwijfeld.

Hij had het in zijn hart om te gaan. Hij had het gevoel dat de Heilige Geest hem leidde om te gaan. Daarom sloeg hij eenvoudig geen acht op deze mensen, die hem ervan probeerden te weerhouden.

We weten niet hoe Lukas er op dat moment over dacht. We weten wel dat slechts enkele verzen later, wanneer Agabus profeteert dat Paulus daar gebonden zal worden, Lukas zich aansluit bij degenen die Paulus proberen over te halen niet te gaan. Paulus gehoorzaamt ook hen niet. Lukas rekent zichzelf tot degenen die Paulus probeerden over te halen niet te gaan. Dat betekent dat Lukas er tegen die tijd blijkbaar persoonlijk van overtuigd was geraakt dat Paulus een fout maakte. Paulus dacht niet dat hij een fout maakte, en wij denken maar zelden dat we een fout maken, zelfs wanneer we dat wel doen. Het lijkt er dus op dat de Heilige Geest Paulus in dit stadium steeds nadrukkelijker waarschuwt dat het slecht zal aflopen als hij naar Jeruzalem gaat. Op deze specifieke plaats, in de gemeente van Tyrus, lijkt de Heilige Geest uitdrukkelijk te zeggen: “Ga niet.”

Wat er ook werkelijk aan de hand is geweest, Paulus had het gevoel dat deze mensen niet door de Geest spraken. Maar interessant is dat Lukas dit jaren later schreef. Paulus zat waarschijnlijk nog steeds gevangen toen Lukas dit boek schreef. Wanneer Lukas dit verslag schrijft, doet hij dat alsof het op dat moment zijn overtuiging is dat zij door de Geest spraken. Bedenk dat Lukas het anders had kunnen verwoorden, maar hij verwoordde het op een manier die zijn overtuiging over de zaak weerspiegelt op het moment dat hij dit schreef. Dat was jaren later, toen hij erop terugkeek.

Het lijkt er misschien op dat hij en Paulus, toen deze uitspraken werden gedaan, er niet helemaal hetzelfde tegen aankeken. Lukas en anderen hebben ze misschien gezien als afkomstig van de Heilige Geest, terwijl Paulus er niet van overtuigd was dat dit zo was. Maar wanneer Lukas erop terugkijkt en erover schrijft, zegt hij dat zij door de Geest spraken. Het kan zelfs zo zijn dat hij ook de latere overtuiging van Paulus weergeeft, toen die erop terugkeek. Ik betwijfel tenslotte of Paulus en Lukas in deze latere jaren niet op één lijn zaten. Waarschijnlijk keken ze er vrijwel hetzelfde tegen aan. Ik weet zeker dat Lukas Handelingen niet zonder de goedkeuring van Paulus had kunnen publiceren. Het is tenslotte de geautoriseerde, niet de ongeautoriseerde, biografie van

Paulus. Ik weet zeker dat Paulus het waarschijnlijk net zo zag als Lukas, maar dan op dit latere tijdstip, nadat hij vier jaar in de gevangenis had gezeten. Toch keek Paulus er op dat moment kennelijk anders tegenaan.

Het laat gewoon zien dat geestelijke mensen zich kunnen vergissen in geestelijke leiding. Zelfs Paulus kon zich daarin vergissen. Sommigen denken niet dat Paulus ongelijk had, maar als Paulus geen ongelijk had, dan komt het op mij over alsof Lukas het bij het verkeerde eind heeft door dit zo te schrijven. Want hij zegt niet dat deze mannen door de Geest een openbaring ontvingen dat het slecht zou aflopen als Paulus ging, en dat zij hem daarom zeiden niet te gaan. Zij waarschuwden hem door de Geest om niet te gaan. Ik weet niet hoe ik die woorden anders kan begrijpen dan dat de Geest van God tegen hem zei: „Ga niet.” Maar nogmaals, Paulus was er niet van overtuigd dat deze raad daarvandaan kwam.

4

Van Tyrus naar Filippus in Caesarea

Het gebeurde nu, toen wij deze dagen daar doorgebracht hadden, dat wij vertrokken en verder reisden. En zij begeleidden ons allen met vrouwen en kinderen tot buiten de stad. En wij knielden neer op het strand en baden.

HANDELINGEN 21:5

Kennelijk baden ze met de gemeente voordat ze weer aan boord van een schip gingen, en dat was waarschijnlijk de laatste keer dat hij hen ooit zag.

En toen wij elkaar gegroet hadden, gingen wij aan boord van het schip, maar zij keerden terug, ieder naar zijn huis.

HANDELINGEN 21:6

Dat ligt 40 mijl verder langs de kust. Ze hadden die afstand kunnen lopen of zelfs te paard kunnen afleggen, maar om de een of andere reden gingen ze per schip van Tyrus naar Ptolemaïs.

Nadat wij de reis per schip vanaf Tyrus volbracht hadden, kwamen wij aan in Ptolemaïs, begroetten de broeders en bleven één dag bij hen.

HANDELINGEN 21:7

er was daar kennelijk ook een gemeente waarvan we eerder niet wisten dat die bestond,

En de volgende dag gingen Paulus en wij die bij hem waren, daarvandaan en kwamen in Caesarea. Wij gingen naar het huis van Filippus, de evangelist, die een van de zeven diakenen was, en bleven bij hem.

HANDELINGEN 21:8

Dat was nog eens 40 mijl verderop. Zo reisden ze in etappes van 40 mijl van Tyrus naar Ptolemaïs en vervolgens naar Caesarea.

Weet je nog wie hij was? Dat is de Filippus uit hoofdstuk 8, die oorspronkelijk een van de zeven was. Dat stond zojuist ook in vers 8. Daarna staat er:

Deze had vier dochters, nog maagden, die profeteerden. En toen wij daar vele dagen bleven, kwam er een zekere profeet uit Judea, van wie de naam Agabus was.

HANDELINGEN 21:9-10

We kwamen dezelfde profeet uit Judea al tegen in hoofdstuk 11, toen hij profeteerde over de hongersnood die in de dagen van Claudius zou komen. Nu zien we dezelfde man opnieuw. Hij komt vanuit Judea naar Caesarea, dat 64 mijl verderop ligt. Of

Agabus langs de gemeenten trok en daar profeteerde, en of hij een rondreizende profeet was, weten we niet.

We weten wel dat kort na de apostolische periode het boek werd geschreven dat de Didache heet. Dat was een zeer belangrijk vroegchristelijk boek. De Didache, die je nog steeds kunt lezen, dateert waarschijnlijk van het einde van de eerste eeuw. Het boek beschrijft de gemeenteorde en de gebruiken van de gemeente rond de doop, de eucharistie en dat soort zaken. Het bevat veel waardevolle informatie over de vroege kerk.

Maar uit de Didache blijkt duidelijk dat de gemeenten konden verwachten dat profeten bij hen op bezoek kwamen. De Didache geeft hun namelijk aanwijzingen waarmee ze kunnen vaststellen of iemand die bij hen op bezoek komt een ware profeet is. Als hij langer dan drie dagen blijft, is hij een valse profeet. Als hij om geld vraagt, is hij een valse profeet. Dat is wat de Didache leert. Aan het einde van de eerste eeuw had de kerk dus deze opvatting over hoe ze met zulke langstrekkende profeten moest omgaan.

Agabus is duidelijk een ware profeet, maar misschien trok hij langs de gemeenten, zoals we weten dat andere profeten later ook deden. Misschien kwam hij daar gewoon naartoe en was hij er toevallig terwijl Paulus er was. Of misschien had hij in Jeruzalem gehoord dat Paulus daar was en besloot hij naar Caesarea af te reizen omdat hij een woord van God voor hem had: „Ik heb een woord voor Paulus, dus ga ik hem in Caesarea opzoeken.” En zo kwam Agabus daarheen.

5

De nauwkeurigheid van Agabus' profetie

En hij kwam naar ons toe, pakte de gordel van Paulus, en nadat hij zijn eigen handen en voeten daarmee gebonden had, zei hij: Dit zegt de Heilige Geest: De man van wie deze gordel is, zullen de Joden op deze manier in Jeruzalem binden en in de handen van de heidenen overleveren.

HANDELINGEN 21:11

Nu denken sommige mensen dat de profetie van Agabus niet helemaal nauwkeurig was. Vooral mensen die zeggen dat de gave van profetie er een beetje naast kan zitten en toch echt kan zijn. Daar ben ik het niet mee eens. Ik denk dat de gave van profetie, als die echt is, volkomen juist moet zijn. Maar strikt genomen waren het niet de Joden die Paulus bonden, zoals Agabus zei. Het waren de Romeinen. Hij zegt:

De Joden zullen hem vastbinden en aan de Romeinen uitleveren.

Maar wat er werkelijk gebeurde, was dat de Joden een oproer veroorzaakten. De Romeinen grepen in, reddden Paulus uit het oproer en bonden hem korte tijd terwijl ze hem ondervroegen. Paulus werd dus door de Romeinen gebonden, niet door de Joden.

Sommigen zeggen: “Zie je wel, Agabus had het niet juist.” Maar dat is haarkloverij. Dit is werkelijk geen probleem. In de Schrift komt het heel vaak voor dat er wordt gezegd dat iemand iets deed, terwijl het in werkelijkheid namens hem of op zijn aandringen werd gedaan. Petrus zei bijvoorbeeld in Handelingen hoofdstuk 2:

Laat dan heel het huis van Israël zeker weten dat God Hem tot een Heere en Christus gemaakt heeft, namelijk deze Jezus, Die u gekruisigd hebt.

HANDELINGEN 2:36

Paulus zegt hetzelfde in 1 Thessalonicenzen hoofdstuk 2. Hij zegt dat de Joden Jezus kruisigden.

Welnu, Joden kruisigen geen mensen. Romeinen kruisigden mensen. Jezus werd door de Romeinen gekruisigd. Maar de Bijbel zegt dat de Joden het deden. Waarom zou die dat zeggen? Omdat de Romeinen er geen enkel belang bij hadden Jezus te kruisigen. De Joden dwongen hen ertoe. Ze deden het om de Joden tevreden te stellen. Het waren de Joden die Pilatus feitelijk chanteerden om hem zover te krijgen. De Romeinen deden het, maar ze deden het op aandringen van de Joden. Daarom kan er terecht worden gezegd dat de Joden het deden. Zij zijn de verantwoordelijke partijen.

Zo grepen de Romeinen ook in toen Paulus werd gearresteerd. Ze bonden Paulus en namen hem in hechtenis, maar dat gebeurde omdat de Joden een oproer waren begonnen en op het punt stonden hem te doden. Het waren dus de daden van de Joden die ertoe leidden dat Paulus werd gebonden, ook al waren het strikt genomen de Romeinen die hem de boeien omdeden. Dit is evenmin een valse profetie als de achteraf gedane uitspraak van Paulus dat de Joden Jezus kruisigden een onjuiste historische uitspraak is. Het komt heel vaak voor dat iets door de ene partij wordt gedaan namens een andere partij of op aandringen van een andere partij, en dat er vervolgens wordt gezegd dat degene die ertoe heeft aangezet het heeft gedaan.

Vergeet niet dat Handelingen hoofdstuk 1 zegt:

Judas gebruikte het geld dat hij had gekregen om er een akker mee te kopen.

Maar Mattheüs zegt dat hij het geld in werkelijkheid in de tempel achterliet en dat de autoriteiten in de tempel met zijn geld het veld kochten. Maar dat betekent dat hij het kocht. Het werd postuum gekocht. Hij was weg; hij was dood. Maar zij gebruikten zijn geld om het te kopen, dus kocht hij het. Het is gewoon een manier van spreken. Het is ook in onze tijd niet ongebruikelijk dat wij zo spreken. Dit is dus geen valse profetie. Hoewel de bewoording ervan niet nauwkeurig is, wordt er geen onjuiste informatie gegeven.

6

Lukas probeert Paulus tegen te houden

Nu zegt Lukas in vers 12:

Toen wij dit hoorden, smeekten zowel wij als de mensen van die plaats dat hij niet naar Jeruzalem zou gaan.

HANDELINGEN 21:12

We zien dus dat Lukas zich bij de anderen aansluit en er bij Paulus op aandringt niet te gaan. Lukas is er op dit punt van overtuigd dat Paulus een vergissing begaat. Hij heeft de profetieën gehoord. Agabus zei niet dat hij niet moest gaan. Agabus zei alleen:

En hij kwam naar ons toe, pakte de gordel van Paulus, en nadat hij zijn eigen handen en voeten daarmee gebonden had, zei hij: Dit zegt de Heilige Geest: De man van wie deze gordel is, zullen de Joden op deze manier in Jeruzalem binden en in de handen van de heidenen overleveren.

HANDELINGEN 21:11

De Heilige Geest had dat in elke stad aan Paulus betuigd. Zoals hij in hoofdstuk 20, vers 23 zegt:

behalve dan dat de Heilige Geest van stad tot stad getuigt dat mij boeien en verdrukkingen te wachten staan.

HANDELINGEN 20:23

Er waren dus veel gelegenheden waarbij Lukas samen met Paulus profetieën hoorde dat Paulus in Jeruzalem zou lijden. Maar pas toen hij in Tyrus kwam, zeiden mannen door de Geest:

Ga niet.

Lukas begint op dit punt de boodschap te begrijpen dat Paulus daar niet naartoe behoort te gaan. Daarom sluit Lukas zich bij de anderen aan en probeert hij er bij hem op aan te dringen niet te gaan. Paulus en Lukas zitten op dit specifieke moment niet op één lijn, maar ik geloof dat ze dat later wel zaten. Ik denk dat Paulus er later waarschijnlijk net zo over dacht als Lukas, toen Lukas dit jaren later schreef. We weten het niet zeker, maar achteraf gezien lijkt dat waarschijnlijk.

7

Filippus en profeterende vrouwen

Het is ook interessant dat ze in het huis van Filippus de evangelist verbleven. Hij is de enige man in de Bijbel die een evangelist wordt genoemd. Hoewel we weten dat er andere evangelisten waren, kennen we hun namen gewoon niet. Paulus zei in Efeze 4:11:

En Hij heeft sommigen gegeven als apostelen, anderen als profeten, weer anderen als evangelisten en nog weer anderen als herders en leraars,

EFEZE 4:11

De herders en leraars waren natuurlijk de oudsten. De evangelisten waren mensen zoals Filippus, maar hij is de enige man die daadwerkelijk een evangelist wordt genoemd.

Wanneer Paulus aan Timotheüs schrijft, zegt hij tegen hem:

Maar u, wees nuchter in alles. Lijd verdrukkingen. Doe het werk van een evangelist. Vervul uw dienstwerk ten volle.

2 TIMOTHEÛS 4:5

waardoor het klinkt alsof het werk van Timotheüs raakvlakken had met dat van een evangelist. Maar Timotheüs was strikt genomen geen evangelist of herder. Hij was een apostel. In de brieven van Paulus wordt Timotheüs aangesproken als een gezant van de apostelen. Hij is een vertegenwoordiger van Paulus. Timotheüs is dus strikt genomen geen herder of evangelist, maar hem wordt opgedragen het werk van een evangelist te doen, zoals Paulus dat zelf ook deed. Hoewel Paulus een apostel was en geen evangelist, deed ook hij het werk van een evangelist. Hoeveel mensen in de gemeente evangelisten werden genoemd, weten we niet. Maar nogmaals, Efeze 4:11 vermeldt dat Christus sommigen als evangelisten gaf, en dit is de enige man van wie de naam wordt genoemd die zo wordt aangeduid: Filippus. Toch was hij eerder wat wij

misschien een diaken in de gemeente zouden hebben genoemd. Maar hij breidde zijn werk uit naar gemeentestichting en evangelisatiewerk. De gemeente in Caesarea is waarschijnlijk gesticht door de prediking van Filippus.

Inmiddels was hij ouder. Dit speelt jaren, zelfs tientallen jaren later, en hij heeft vier dochters die kennelijk volwassen zijn en profetessen in de gemeente zijn. Ze profeteren alle vier. Wat interessant is: hoewel Paulus in een huis verbleef waar vier profetessen waren, werd de profetie die voor hem bestemd was niet door hen uitgesproken. Agabus kwam uit Jeruzalem en sprak die uit. Ik weet niet waarom dat zo is. Sommigen hebben gesuggereerd dat het ongepast zou worden gevonden als een persoonlijke profetie door een vrouw werd uitgesproken. Dat hoeft niet per se zo te zijn, maar het kan de reden zijn. We weten niet waarom er vier profetessen in het huis waren en waarom de profetie die voor Paulus bestemd was, toen de tijd daarvoor gekomen was, niet werd uitgesproken door de meisjes die in hetzelfde huis woonden.

In elk geval moeten ze geregeld in de gemeente hebben geprofeteerd. Paulus spreekt in 1 Korinthe 11 over vrouwen die in de gemeente profeteren met hun hoofd bedekt, enzovoort. We weten dus dat er zowel vrouwen als mannen waren die in de gemeente profeteerden, en in dit ene huis waren er opvallend veel van hen.

8

Paulus zet zijn reis naar Jeruzalem door

Lukas zegt dat hij en de anderen die daar waren, probeerden Paulus over te halen niet te gaan. Toen antwoordde Paulus:

Maar Paulus antwoordde: Wat doet u nu dat u huilt en mijn hart week maakt? Want ik ben bereid, niet alleen gebonden te worden, maar ook te sterven in Jeruzalem voor de Naam van de Heere Jezus.

HANDELINGEN 21:13

Toen hij zich dus niet liet overhalen, hielden we op en zeiden:

Laat de wil van de Heer gebeuren.

Lukas gaf zijn pogingen om Paulus over te halen op, en de anderen ook. Paulus was hierin behoorlijk koppig. Hij wist wat hij ging doen. Dus ze zeiden eenvoudigweg:

Laat hierin de wil van God gebeuren.

Lukas bleef bij hem en reisde met hem mee, hoewel hij dacht dat Paulus een fout maakte.

En na die dagen maakten wij ons gereed en gingen naar Jeruzalem.

HANDELINGEN 21:15

Van Caesarea naar Jeruzalem is, zoals ik al zei, vierenzestig mijl. Er staat:

De formulering kan ook op het inpakken of beladen van bagage wijzen. Mogelijk werden er paarden bepakt en legden ze een deel van de reis te paard af. In dat geval zouden ze die vierenzestig mijl niet te voet hebben hoeven afleggen.

En met ons gingen ook enigen van de discipelen van Caesarea mee; die brachten een zekere Mnason van Cyprus mee, een oude discipel, bij wie wij te gast zouden zijn.

HANDELINGEN 21:16

Het lijkt erop dat deze man een huis in of vlak bij Jeruzalem had. Hij was in Caesarea geweest, maar toen Paulus en zijn gezelschap Caesarea verlieten, ging deze man terug naar zijn huis en bood hij Paulus en zijn reisgenoten onderdak aan. Deze man wordt eenvoudig omschreven als iemand uit Cyprus, waar Barnabas natuurlijk ook vandaan kwam, en als een oude discipel. Daarmee wordt waarschijnlijk een discipel van het eerste uur bedoeld: iemand die in de eerste hoofdstukken van Handelingen tot geloof kwam, toen in Jeruzalem het aantal bekeringen explosief toenam.

9

Jakobus ontvangt Paulus in Jeruzalem

En toen wij in Jeruzalem aankwamen, ontvingen de broeders ons met blijdschap. De volgende dag ging Paulus met ons naar Jakobus. En al de ouderlingen waren daar gekomen.

HANDELINGEN 21:17-18

Bedenk dat Petrus in de eerste hoofdstukken van Handelingen de vooraanstaande figuur in de gemeente van Jeruzalem was. Maar Petrus had een meer internationale bediening op zich genomen. Dat gebeurde niet meteen, maar tegen de tijd van hoofdstuk 12 had Herodes Petrus gearresteerd en in de gevangenis gezet, met de bedoeling hem te doden. De engel haalde Petrus uit de gevangenis, waarna Petrus de stad verliet. Misschien woonde hij daarna een groot deel van de tijd niet meer in de stad. Voordat hij de stad verliet, zei hij tegen de mensen op de gebedsbijeenkomst:

Ga Jakobus vertellen dat ik vertrek,

Gregg ziet hierin een mogelijk vooraf afgesproken teken. Volgens die uitleg kan Petrus met Jakobus hebben afgesproken dat Jakobus zo nodig voor hem zou invallen wanneer de situatie te gevaarlijk werd of Petrus andere opdrachten kreeg.

Dus Petrus zegt tegen de christenen:

Vertel het aan Jakobus.

Vanaf dat moment lijkt Jakobus de leider van de gemeente in Jeruzalem te zijn. Hij was aanwezig bij het concilie van Jeruzalem in hoofdstuk 15. Petrus, Paulus en Barnabas legden allemaal een getuigenis af, maar Jakobus sprak het oordeel uit. Jakobus gaf het definitieve oordeel. Hij was duidelijk de feitelijke leider, zo niet de officiële leider, van de gemeente in Jeruzalem. Paulus komt dus naar Jeruzalem en ontmoet Jakobus.

Wij weten bepaalde dingen die Jakobus en Paulus op dat moment niet wisten, omdat wij het hele boek Handelingen hebben en de latere hoofdstukken kennen. Paulus heeft Jeruzalem nooit als vrij man kunnen verlaten om naar Rome te gaan zoals hij van plan was. Toen hij in Jeruzalem aankwam, was zijn plan eenvoudigweg om geld aan de gemeente te overhandigen en misschien tot na het Pinksterfeest te blijven, want hij hoopte daar tegen die tijd te zijn. Daarna wilde hij ongeveer een week blijven, vervolgens een schip naar Rome nemen en later naar Spanje gaan. Dat was het plan van Paulus.

Maar wanneer wij dit lezen, weten wij dat het niet zo is gegaan. We zouden gemakkelijk kunnen vergeten dat Paulus, zowel in zijn eigen gedachten als in die van Jakobus, slechts voor een paar dagen op bezoek was. Toch vindt Jakobus dat Paulus deze gelegenheid moet benutten om zich enigszins geliefd te maken bij de gemeente in Jeruzalem, die bedenkingen had bij zijn activiteiten, zoals we zullen zien.

10

Joodse christenen en de wet van Mozes

En nadat hij hen gegroet had, verhaalde hij tot in bijzonderheden wat God door zijn bediening onder de heidenen gedaan had. En toen zij dat gehoord hadden, prezen zij de Heere en zeiden tegen hem: U ziet, broeder, hoeveel tienduizenden Joden er zijn die geloven; en zij zijn allemaal ijveraars voor de wet.

HANDELINGEN 21:19-20

Dat wil zeggen: zij ijverden voor de naleving van de Thora.

Er waren duizenden en duizenden gelovige Joden in Jeruzalem. Blijkbaar was het een enorme gemeente. Hoewel velen waren gevlucht en overal in het rijk andere gemeenten hadden voortgebracht, waren er nog steeds heel wat in Jeruzalem

gevestigd. En waarschijnlijk bleef die gemeente groeien. Ze telden dus duizenden mensen, maar ze hadden zich op geen enkele manier losgemaakt van de naleving van de Thora.

Je moet beseffen hoe moeilijk het voor christelijke Joden in die tijd zou zijn geweest om dat wel te doen. Voor ons is het heel gemakkelijk om met een christen die de Thora naleeft bij elkaar te zitten en op academische wijze de argumenten en de Bijbelse onderbouwing voor en tegen de naleving van de Thora te bespreken. Voor ons is dat waarschijnlijk iets waar weinig emotie bij komt kijken. Maar voor een Jood die in Jeruzalem woonde, een stad waarvan de tempel het middelpunt vormde en die haar hele geschiedenis lang gericht was op de aanbidding in de tempel, lag dat anders. Bijna iedereen in de stad was Joods. Het waren praktiserende Joden van wie het hele leven om de tempel draaide. Sommigen van hen waren zich nu door hun geloof in de Messias gaan onderscheiden. Ze erkenden nu de Joodse Messias. Voor hen was het niet vanzelfsprekend dat het erkennen van de Joodse Messias betekende dat ze niet met hun Joodse gebruiken doorgingen.

Ze bleven koosjer eten. We weten dat Petrus dat nog steeds deed toen het laken in een visioen aan hem verscheen in Joppe. Dat was jaren na Pinksteren. Petrus was een christelijke Jood uit Jeruzalem en op dat specifieke moment in hoofdstuk 10 had hij nog nooit iets onreins gegeten. Waarschijnlijk deden de christelijke Joden in Jeruzalem dat ook niet, en zij leefden volgens de Thora.

11

Vrijwillige of verplichte Thora-naleving

Mensen die de Thora naleven, kunnen daar op twee manieren over denken. Ze kunnen zeggen: “Het naleven van de Thora is niet verplicht, maar wij kiezen er gewoon voor om het te doen.” Er zijn tegenwoordig christenen die de Thora naleven en die houding hebben: “Niemand hoeft dit te doen, maar wij vinden het betekenisvol.” Als je Joods bent opgevoed, je je in de voorhoven van de tempel bevindt, je vlak bij de tempel woont en iedereen om je heen de Thora naleeft, zou je zomaar kunnen zeggen: “Het is vanzelfsprekend. Ik heb dit mijn hele leven gedaan, voordat ik Christus kende en

daarna. Er is geen reden om deze dingen niet te doen. Ze zijn niet verkeerd. Niemand hoeft het te doen, maar ik doe het graag. Het maakt deel uit van mijn cultuur en van wat ik heb leren waarderen.”

Er zijn tegenwoordig mensen die zeggen: “Niemand hoeft de Thora te onderhouden,” en dat is waar, “maar wij houden graag de sabbat en vieren graag de feesten op de Joodse manier. Het is betekenisvol voor ons.” Dat is goed. Dat is prima. Laat hen dat doen. Dat is geen probleem.

Maar andere christenen die de Thora naleven, zeggen soms: “Het naleven van de Thora behoudt je niet; Jezus doet dat. Maar als je eenmaal behouden bent, is het natuurlijk onze opdracht om God te behagen, en God behagen betekent dat je de Thora onderhoudt.” Zij zouden dus stellen dat je niet gerechtvaardigd wordt door de Thora te onderhouden. Je wordt gerechtvaardigd door geloof in Christus. Maar nu je christen bent, is het onderhouden van de Thora verplicht, want dat behaagt God, en leven om God te behagen is de opdracht van een christen.

Ik ben het ermee eens dat het onze opdracht als christenen is om God te behagen. We moeten leven om God te behagen. Maar ik ben het er niet mee eens dat de Thora de plichten van de christelijke gemeente beschrijft. Ik geloof dat de leer van Jezus en de apostelen dat doet, en niet de leer van Mozes.

Toch is het soms heel moeilijk voor iemand die het eerste standpunt inneemt — “Je hoeft de Thora niet te onderhouden, maar ik vind het betekenisvol en geestelijk verrijkend om dat wel te doen” — om niet geleidelijk naar de andere houding over te gaan en te zeggen: “Iedereen zou dit moeten doen.” Zevendedagsadventisten zijn bijvoorbeeld hedendaagse christenen die geloven dat je de sabbat op zaterdag moet houden. Veel sabbatariërs die ik heb ontmoet, zeggen: “Het is prettig. De sabbat is een vreugde. Eén dag vrij nemen om alleen maar over God na te denken en geen werk te doen, is geestelijk heel verrijkend. Iedereen zou hier baat bij hebben.” Maar het duurt niet lang voordat iemand met die houding zegt: “Iedereen moet de sabbat houden. God eist dat mensen de sabbat houden. Dit is het gebod van God.”

Dus ik denk dat de gemeente in Jeruzalem waarschijnlijk een behoorlijk sterke overtuiging kende onder veel van de christenen daar, dat op zijn minst Joden de Thora moesten onderhouden en dat zelfs de heidenen beter af zouden zijn als zij dat ook

deden. Dat was zo, hoewel op de vergadering in Jeruzalem besloten was dat de heidenen de Thora niet hoefden te onderhouden.

12

Het valse gerucht over Paulus en Mozes

We lezen dat Jakobus en de broeders in Jeruzalem tegen Paulus zeggen:

En toen zij dat gehoord hadden, prezen zij de Heere en zeiden tegen hem: U ziet, broeder, hoeveel tienduizenden Joden er zijn die geloven; en zij zijn allemaal ijveraars voor de wet. Men heeft hun over u verteld dat u alle Joden die onder de heidenen wonen, leert afvallig te worden van Mozes, doordat u zegt dat zij de kinderen niet moeten besnijden en ook niet moeten wandelen overeenkomstig de gebruiken van de wet.

HANDELINGEN 21:20-21

Met andere woorden, ze hadden een gerucht over Paulus gehoord:

Jij leert alle Joden die tussen de niet-Joden wonen dat ze Mozes de rug moeten toekeren, door te zeggen dat ze hun kinderen niet hoeven te besnijden en zich niet aan de gebruiken hoeven te houden.

Paulus leerde helemaal niets van dien aard. Paulus vertelde de Joden niet wat ze wel of niet moesten doen. Hij geloofde dat Petrus, Jakobus en Johannes degenen waren die waren aangesteld om onder de besnedenen te dienen. Zelf was hij voornamelijk naar de onbesnedenen gezonden. Paulus hield zich voornamelijk bezig met wat de heidenen deden. In alle heidengemeenten zaten ook enkele Joden. De gemeente in Rome is daar een voorbeeld van. Er waren enkele Joden in de gemeente in Rome die Joodse christenen waren, en zij waren kennelijk geïnteresseerd in de naleving van de Thora. Maar het grootste deel van de gemeente in Rome bestond uit heidenen en was daar niet in geïnteresseerd.

Paulus schrijft bijvoorbeeld in Romeinen 14 over deze verschillen binnen de gemeente:

De een acht de ene dag boven de andere dag, maar de ander acht al de dagen gelijk. Laat ieder in zijn eigen geest ten volle overtuigd zijn.

ROMEINEN 14:5

De Joodse gelovigen waren ongetwijfeld geneigd bepaalde dagen, waaronder de sabbat, boven andere te achten. De heidenen deden dat niet. Paulus zegt:

“Laat ieder in zijn eigen geest ten volle overtuigd zijn.”

Paulus had er geen bezwaar tegen als Joodse mensen de Thora wilden onderhouden. Laat hen dat doen. Maar leg dat niet aan de heidenen op.

Dus toen het gerucht de ronde deed dat Paulus Joden verbood hun kinderen te besnijden of de gebruiken in acht te nemen, en dat hij hun zei Mozes te verlaten, deed hij dat niet. Daar was hij niet op uit. Hij probeerde Joden niet te vertellen wat ze ten aanzien van de Thora wel of niet moesten doen. Wat hij hun wel vertelde, was: „Leg dat mijn bekeerlingen uit de heidenen niet op, want het wordt niet van hen vereist.” Het gerucht dat ze over Paulus hadden gehoord, klopte dus niet.

Het moet hem gefrustreerd hebben, zoals toen Jezus aan het kruis hing en de mensen zeiden:

en zeiden: U Die de tempel afbreekt en in drie dagen opbouwt, verlos Uzelf. Als U de Zoon van God bent, kom dan van het kruis af!

MATTHEÛS 27:40

Ik denk dat Jezus wel gezegd moet hebben: „Dat heb Ik niet gezegd. Jullie hebben Mij niet goed gehoord. Ik zei:”

Jezus antwoordde en zei tegen hen: Breek deze tempel af en in drie dagen zal Ik hem laten herrijzen.

JOHANNES 2:19

Maar wanneer Hij aan het kruis hangt, bespotten ze Hem en zeggen ze:

Jij hebt gezegd dat je de tempel zou verwoesten.

Wat is het frustrerend wanneer mensen je verkeerd begrijpen en denken dat ze je te pakken hebben. Ze citeren je verkeerd en bewijzen vervolgens dat wat ze verkeerd hebben geciteerd, onjuist is.

Paulus moet zich zo gevoeld hebben toen mensen het bijna goed hadden. Hij zei inderdaad tegen de heidenen dat ze zich niet moesten laten besnijden en de gebruiken van Mozes niet hoefden te onderhouden. Maar dat zei hij niet over de Joden. Het gerucht gaf dus een kleine verdraaiing van wat hij deed. Daardoor was het iets heel anders en klopte het niet.

13

Jakobus' plan met de nazireeërgelofte

Dan staat er:

Wat staat ons nu te doen? Het is beslist noodzakelijk dat heel de menigte samenkomt, want zij zullen horen dat u gekomen bent.

HANDELINGEN 21:22

Vers 22:

Iedereen zal zeker bij elkaar komen, want ze zullen horen dat je er bent.

Paulus kon niet naar de stad komen zonder dat het nieuws bekend werd. Alle christenen zouden weten dat hij er was.

Doe daarom wat wij u zeggen. Wij hebben vier mannen die een gelofte gedaan hebben.

HANDELINGEN 21:23

Dit zou een nazireeërgelofte zijn, net als de gelofte die Paulus in Handelingen 18:18 had afgelegd. We lezen dat hij zijn hoofd kaalschoor omdat hij een nazireeërgelofte had. Op dit moment had hij die waarschijnlijk niet afgelegd. Ze zeggen:

Neem die bij u, reinig u samen met hen en betaal voor hen de kosten van de offers, zodat zij zich het hoofd kunnen laten scheren en allen kunnen weten dat er niets waar is van wat hun over u verteld is, maar dat u zo wandelt dat u ook zelf de wet in acht neemt.

HANDELINGEN 21:24

Paulus leefde ordelijk en onderhield de Thora wanneer hij bij mensen was die de Thora onderhielden. Wanneer hij niet bij zulke mensen was, deed hij dat niet. Daarom had hij er geen bezwaar tegen deze Joden, nu hij onder hen was, te laten zien dat hij de wet onderhield, want dat deed hij ook. Dat was in feite zijn beleid: de Thora onderhouden wanneer hij bij mensen was die de Thora onderhielden. Hij maakt dat duidelijk in 1 Korinthe 9. Maar het was ook zijn beleid om de Thora niet per se te onderhouden wanneer hij bij mensen was die dat niet deden. Daarom had hij er geen bezwaar tegen hun hier tegemoet te komen. Dit was van zijn kant geen compromis.

Wat vroegen ze hem te doen? Zoals ik al zei, houdt de nazireeërgelofte een periode in waarin je jezelf ertoe hebt verplicht niets van de wijnstok te eten of te drinken, niet in de buurt van een dood lichaam te komen en je haar niet te scheren of te knippen. Dit kon een maand of langer duren. Het kon een leven lang duren. Maar deze vier mannen

hadden zo'n gelofte afgelegd, duidelijk niet voor hun hele leven, want ze waren nu zover dat ze hun haar konden afknippen. Dat doe je aan het einde van de gelofte. Numeri 6 gaat hierover.

Aan het einde van de gelofte scheer je je hoofd kaal, verbrand je je haar voor de Heere als een offer en breng je andere offers, wat geld zou kosten. Er zijn kosten verbonden aan het beëindigen van de nazireeërgelofte en het kaalscheren van je hoofd.

Dus zeggen ze: „Luister, Paulus, neem wat geld.” En misschien moest hij geld gebruiken uit de inzameling die door de heidenen was meegebracht, want ik weet niet hoeveel geld Paulus zelf had. „Betaal daarmee hun kosten bij de tempel. Dan zal iedereen zien dat je de tempelwet naleeft.” Iemand die de wetten van Mozes verwierp, zou niet aan nazireeërceremoniën deelnemen.

14

Reiniging en het besluit voor de heidenen

Reinig jezelf dus.

Dat hij zichzelf moest reinigen, had waarschijnlijk te maken met het feit dat Joden die door heidense landen hadden gereisd en naar Jeruzalem kwamen, niet onmiddellijk als rein werden beschouwd. Ze moesten een reinigingsritueel ondergaan voordat ze aan de gebruikelijke festiviteiten in de tempel konden deelnemen. Men vond namelijk dat een Jood die een heidens land binnenging, verontreinigd raakte doordat hij zich buiten het Heilige Land bevond. Daarom moest hij bij zijn terugkomst worden gereinigd.

Hij zegt dus:

Reinig jezelf en betaal de kosten van de geloften van deze vier mannen. Dat zou de Joodse gelovigen ervan overtuigen dat wat ze over hem hadden gehoord niet klopte: hij liet de wet niet los, in tegenstelling tot wat hun was verteld. In vers 25 staat:

Maar wat de heidenen betreft die geloven, hebben wij geschreven en goedgevonden dat zij niets dergelijks in acht hoeven te nemen, behalve dat zij zich moeten wachten voor afgodenoffers, voor bloed, voor het verstikte en voor ontucht.

HANDELINGEN 21:25

Waarschijnlijk is hier Jakobus aan het woord.

Jakobus vat eenvoudig samen wat ze op het concilie in Jeruzalem hadden besloten. Hij zegt: we hebben inderdaad besloten dat heidenen geen van deze dingen hoeven te doen, maar we hebben niets over de Joden gezegd. Daarom willen we dat je bevestigt dat je erachter staat dat Joden de Thora onderhouden, ook al zijn jouw bekeerlingen heidenen. Wij leggen dat aan geen van hen op, maar we willen dat je laat zien dat je erachter staat dat Joden de Thora onderhouden.

Diep in zijn hart voelde Paulus misschien niet veel steun voor het beleid dat Joden de Thora moesten onderhouden. Zelf hield hij zich er onregelmatig aan. Hij was een Jood en hield zich er alleen aan om de Joden tegemoet te komen. Hij deed dat niet omdat hij vond dat het noodzakelijk was. Maar opnieuw wilde hij de boel niet op stelten zetten. Hij vond dat de zending onder de Joden niet zijn zending was. Dat was de zending van Petrus, Jakobus en Johannes. Hierin zou hij zich aan hen onderwerpen. Op het zendingsveld onder de heidenen zou hij het op zijn manier doen. Wanneer hij zich op hun terrein bevond, zou hij het op hun manier doen. Dus hij stemt ermee in.

15

Paulus wordt in de tempel beschuldigd

Toen nam Paulus de mannen mee en de dag daarna reinigde hij zich samen met hen, ging de tempel binnen en maakte bekend wanneer de dagen van de reiniging vervuld zouden zijn, namelijk wanneer voor ieder van hen het offer zou worden gebracht.

HANDELINGEN 21:26

Hij kreeg daar niet veel gedaan. Dit is zo tragisch. Juist doordat hij de instructies van Jakobus gehoorzaamde, werd hij gearresteerd. Als hij niet naar de tempel was gegaan, was hij misschien de rest van zijn leven een vrij man gebleven. Maar hij probeerde de Joden tevreden te stellen en ironisch genoeg werd hij juist daardoor door de Joden gehaat. Ze probeerden hem te doden omdat ze dingen over hem aannamen die niet waar waren, zoals we zullen zien.

Toen de zeven dagen ten einde liepen, zagen de Joden uit Asia hem in de tempel en brachten heel de menigte in verwarring. Zij sloegen de handen aan hem en schreeuwden: Mannen van Israël, kom helpen! Dit is de man die overal iedereen onderwijs geeft dat indruist tegen het volk, tegen de wet en tegen deze plaats. Bovendien heeft hij ook nog Grieken in de tempel gebracht en deze heilige plaats ontheiligd.

HANDELINGEN 21:27-28

Dit zijn geen plaatselijke Joden uit Palestina. Dit zijn Joden uit Asia, waar Paulus enkele jaren had gediend en waar de Joden zich voortdurend tegen hem verzetten. Denk eraan dat hij in het vorige hoofdstuk met de oudsten van Efeze spreekt, dat in Asia ligt. Hij zegt daar:

en de Heere gediend heb met alle nederigheid en veel tranen, en onder verzoeken die mij overkomen zijn door de aanslagen van de Joden;

HANDELINGEN 20:19

De Joden waren altijd de voornaamste tegenstanders van Paulus. Enkele Joden uit Asia zijn voor het feest, Pinksteren, naar Jeruzalem gekomen. Ze zien hem in de tempel en zeggen dat dit de man is die iedereen leert zich tegen het volk, de wet en de tempel te keren.

Wat een waanzinnige bewering. Hij bevindt zich in de tempel en houdt zich daar aan de verordeningen van Mozes. Wat een belachelijke beschuldiging. Ze zeggen:

Deze man zegt tegen iedereen dat ze deze plek en de regels van Mozes moeten mijden. En dat zeggen ze precies op het moment dat hij ingaat op een verzoek om aan de Mozaïsche ceremoniën in de tempel deel te nemen. Vanaf het begin had het volkomen duidelijk moeten zijn dat de beschuldiging onwaar was. Maar ze slaagden er wel in de Joden op te hitsen. Er staat dat ze de hele menigte ophitsten, hem vastgrepen en riepen:

Mannen van Israël, help!

We hebben al gelezen wat ze zeiden.

16

Trofimius en de verboden tempelvoorhoven

Want zij hadden eerder al de Efeziër Trofimius met hem in de stad gezien, van wie zij dachten dat Paulus hem de tempel binnengebracht had.

HANDELINGEN 21:29

Trofimius was een van de metgezellen die met Paulus naar Jeruzalem reisden. Hij kwam uit Efeze, dus de Joden uit Efeze kenden hem van gezicht. Ze wisten dat hij een heiden was. Toen ze hem samen met Paulus in de stad zagen, trokken ze meteen de conclusie dat Paulus hem de tempel had binnengebracht.

Wat een domme veronderstelling. Natuurlijk zou Paulus dat niet doen. Uit Josephus en andere bronnen weten we dat de tempel meerdere voorhoven had. Het buitenste voorhof was het voorhof der heidenen. Heidenen mochten dat gedeelte binnengaan. Maar het volgende voorhof, dichterbij het centrum, was het voorhof van de vrouwen. Alleen Joodse mannen en vrouwen mochten daar komen, geen heidenen. Het volgende voorhof, verder naar binnen, was het voorhof van de mannen, of het voorhof van de Joden. Dat betekende dat alleen Joodse mannen daar mochten komen en geen vrouwen. Naarmate iemand van het ene voorhof naar het volgende ging, in de richting van de tempel zelf, werden de beperkingen steeds strenger.

Tussen de voorhof van de heidenen en de voorhof van de vrouwen stond een muur om de heidenen te waarschuwen dat ze niet verder mochten gaan. Ze mochten zich in de voorhof van de heidenen bevinden. Maar wanneer ze bij de poort kwamen die naar de voorhof van de vrouwen leidde, stond er op het bord aan de muur in wezen: 'Heidenen gaan op eigen risico naar binnen. Iedere heiden die voorbij dit punt gaat, is zelf verantwoordelijk voor zijn dood.' Deze plaquettes zijn gevonden. Archeologen hebben deze plaquettes van die muren gevonden. We weten dat een heiden de doodstraf kreeg als hij hieraan voorbijging.

Het was natuurlijk geen enkel probleem als een heiden zich in de voorhof van de heidenen bevond. Deze Joden beweren dat Paulus op heiligschennende wijze een heiden, Trofimus, voorbij dat punt heeft gebracht, de voorhof van de vrouwen in, waar heidenen niet naar binnen mochten.

Wat een belachelijk idee. Paulus deed het uiterste om de Joden geen aanstoot te geven. Omdat hij zelf het grootste deel van zijn leven een Jood was geweest die de tempel bezocht, zou hij heel goed weten dat je geen heidenen voorbij dit punt bracht. Dat zou hij dus nooit hebben gedaan. Als hij hen had willen provoceren, als hij vijandig gezind was geweest, als hij de geldigheid van het hele tempelstelsel had willen aanvechten, dan had hij misschien zoiets gedaan. Maar dat was precies het tegenovergestelde van wat hem bezighield. Hij wilde heel duidelijk maken dat hij de Joden juist steunde. Hij was er niet op uit om hun voorschriften te overtreden. Hij zou dus beslist geen heiden voorbij dat punt hebben gebracht. Ze namen gewoon aan dat hij dat had gedaan.

Er staat:

17

De tempelrel en Claudius Lysias

En heel de stad raakte in rep en roer en het volk liep te hoop. En ze grepen Paulus en sleurden hem de tempel uit, en de deuren werden meteen gesloten.

HANDELINGEN 21:30

Ze sloten dus daadwerkelijk de deuren van de tempel, kennelijk om de oproerkraaiers buiten te houden. De tempeldiensten werden enige tijd stilgelegd, misschien wel voor de rest van de dag, vanwege Paulus. Niet echt vanwege Paulus, want hij had niets gedaan, maar vanwege die idioten uit Asia, die Joden uit Asia die over hem logen, hem

vals beschuldigden en de mensen ophitsten. Zij verstoorden de hele aanbidding in de tempel. Ze zorgden er zelfs voor dat de tempel werd gesloten voor anderen die daar misschien met recht naar binnen wilden gaan om God te aanbidden.

En terwijl zij hem probeerden te doden, kreeg de overste van de legerafdeling het bericht dat heel Jeruzalem in verwarring was.

HANDELINGEN 21:31

Direct naast de tempel was een militaire vesting gebouwd. Die heette de burcht Antonia. Daar was een cohort Romeinse soldaten gelegerd om de vrede in Jeruzalem te bewaren. De Romeinse hoofdstad van de streek was Caesarea. Daar woonde de gouverneur en daar was het Romeinse bestuur gevestigd. Maar er moesten ook soldaten in Jeruzalem zelf gelegerd zijn, omdat de Joden door de jaren heen zo veel ongeregelheden hadden veroorzaakt. Ze waren erg moeilijk te regeren. Eerlijk gezegd had iedere Romein die door Rome werd aangesteld om Jeruzalem te besturen, meestal het gevoel dat hij ergens voor werd gestraft, want het was een heel moeilijk te regeren volk.

Ze hadden een cohort van duizend soldaten. Ik heb eerder gezegd dat een cohort gewoonlijk uit zeshonderd soldaten bestond. Maar in de burcht Antonia in Jeruzalem hadden ze een speciaal cohort van duizend soldaten. De man die hier de commandant van het garnizoen wordt genoemd, was wat men een tribuun noemt. Zijn officiële ambt was tribuun. Zoals een centurio het bevel voerde over een centurie, oftewel honderd soldaten, zo voerde een tribuun het bevel over een cohort. Het Griekse woord dat hier met 'tribuun' is vertaald, betekent letterlijk 'een commandant van duizend'. Er waren daar dus duizend soldaten. De tribuun hoorde rumoer, wat in Jeruzalem waarschijnlijk niet zo ongewoon was, maar hij stuurde soldaten naar beneden om te kijken wat er aan de hand was.

Deze commandant wordt telkens opnieuw genoemd. Soms heeft hij met Paulus te maken en soms doet hij andere dingen, maar er wordt vaak naar deze commandant verwezen. We komen zijn naam pas te weten in hoofdstuk 23, vers 26. Daar schrijft hij een brief aan de gouverneur Felix, wanneer hij Paulus ter bescherming naar Caesarea stuurt. Hij stuurt een brief voor Felix mee en in hoofdstuk 23, vers 26, maakt hij

zich bekend als Claudius Lysias. Dit is dus de tribuun van het cohort in Jeruzalem en zijn naam is Claudius Lysias, al wordt hij in het hele verhaal simpelweg de commandant genoemd.

18

Romeinse soldaten redden Paulus

Die nam ogenblikkelijk soldaten en hoofdmannen over honderd mee en liep snel naar beneden naar hen toe. Toen zij nu de overste en de soldaten zagen, hielden zij op Paulus te slaan.

HANDELINGEN 21:32

Hij rende de trappen van de vesting af, de menigte in.

Kennelijk sloegen ze hem dus onophoudelijk totdat de soldaten verschenen. Hij zat op dit moment behoorlijk onder de blauwe plekken en had verwondingen opgelopen, maar hij was nog steeds in staat een preek te houden, zoals we zullen zien.

Toen kwam de overste dichterbij, greep hem en gaf bevel hem met twee ketenen te boeien, en hij vroeg wie hij was en wat hij gedaan had.

HANDELINGEN 21:33

Hij kreeg geen duidelijk antwoord. Er staat:

En in de menigte riep de één dit en de ander weer wat anders. Maar toen hij door de opschudding niets met zekerheid te weten kon komen, gaf hij bevel hem naar de kazerne te brengen.

HANDELINGEN 21:34

De tribuun kreeg van de Joden niet eens een duidelijk antwoord op de vraag wie Paulus was. Maar in de volgende paar verzen zien we dat hij zijn eigen theorie vormde over wie Paulus was. Hij had het niet bij het rechte eind.

Toen hij bij de trappen kwam die naar de kazerne leidden, moest Paulus vanwege het geweld van de menigte door de soldaten worden gedragen. De soldaten moesten Paulus boven de hoofden van de menigte dragen, alsof hij aan het crowdsurfen was, want de mensen probeerden hem te grijpen, te slaan en te stompen. Wat een gekkenhuis was dit. Gewoon weer een dag in Jeruzalem.

want de volksmenigte volgde, al schreeuwend: Weg met hem!

HANDELINGEN 21:36

Ook al bevond hij zich nu in de beschermende hechtenis van de Romeinen, de mensen bleven om zijn dood roepen.

19

Paulus spreekt met de commandant

Toen Paulus op het punt stond de kazerne binnengebracht te worden, zei hij tegen de commandant:

Mag ik u iets zeggen?

De commandant zei:

Toen Paulus de kazerne binnengebracht zou worden, zei hij tegen de overste: Is het mij geoorloofd iets tegen u te zeggen? En hij zei: Kent u Grieks?

HANDELINGEN 21:37

Paulus had hem blijkbaar in het Grieks gevraagd:

Kan ik u iets zeggen?

Veel Joden spraken Aramees en de commandant sprak blijkbaar niet vloeiend Aramees. Daarom kostte het hem moeite om in het Aramees antwoorden te krijgen. Maar toen Paulus vroeg:

Kan ik u iets zeggen?

sprak hij Grieks. O, spreek jij Grieks?

Bent u dan niet de Egyptenaar die enige tijd geleden oproer ontketende en die vierduizend gewapende opstandelingen naar de woestijn leidde?

HANDELINGEN 21:38

Enkele jaren daarvoor was er inderdaad een oproerkraaier geweest. Ik denk dat Josephus hiervoor de bron is. Hij had ten onrechte beweerd dat hij de Messias was en had een groep Joden mee de woestijn in genomen. Ik weet het aantal niet meer. Josephus noemt geen vierduizend, maar de aantallen kunnen door elkaar zijn geraakt. Hij beweerde dat hij de rivier zou splijten en Jeruzalem zou vernietigen, enzovoort. Dat gebeurde natuurlijk nooit. Zijn beweging verdween, maar de man zelf wist te ontkomen.

Om de een of andere reden beschikte deze tribuun, toen hij Paulus arresteerde, eigenlijk over geen enkele informatie over wie Paulus was. Hij nam aan dat Paulus misschien die man was. Misschien veronderstelde hij dat de Joden boos op hem waren vanwege zijn valse beweringen dat hij de Messias was, enzovoort. Het was gewoon een theorie die hij had gevormd. Maar Egyptenaren spraken blijkbaar doorgaans niet goed Grieks. Toen Paulus hem in goed Grieks aansprak, dacht hij: ben jij niet die Egyptenaar?

Paulus zei:

Maar Paulus zei: Ik ben een Joodse man uit Tarsus, een burger van een niet onbekende stad in Cilicië. Ik vraag u: Sta mij toe het volk toe te spreken.

HANDELINGEN 21:39

Tarsus was, zoals ik al zei, een universiteitsstad. Het was een zeer beroemde universiteitsstad en een intellectueel centrum. Daarom zegt hij: ik kom uit Tarsus, dus ik zou Grieks moeten kunnen spreken. Als er in het Romeinse Rijk één geschoolde man was van wie je mocht verwachten dat hij Grieks sprak, dan was Paulus het wel. Hij zegt: ik kom niet uit een onbeduidende stad.

Het is interessant dat de tribuun Paulus toestemming gaf om dat te doen. Paulus was nu een gevangene. Hij vroeg toestemming om de menigte toe te spreken, maar misschien dacht de tribuun dat hij antwoorden zou krijgen als dit nog even doorging. Dus zou hij Paulus de menigte laten toespreken. Maar Paulus zou spreken in de taal van de Joden, en dat betekende dat Claudius Lysias niet zou kunnen verstaan wat Paulus zei. Hij zou alleen de reactie van de menigte zien. Toen de menigte uiteindelijk opnieuw uitbarstte, liet hij Paulus naar boven brengen om hem in de kazerne te verhoren. Maar hij stond Paulus wel toe de menigte toe te spreken.

20

Paulus verdedigt zijn Joodse achtergrond

En toen hij het toegestaan had, gaf Paulus, staande op de trappen, het volk een wenk met de hand. En toen er een grote stilte gevallen was, sprak hij hen toe in de Hebreeuwse taal en zei:

HANDELINGEN 21:40

Wanneer het Nieuwe Testament de Hebreeuwse taal noemt, wordt daar meestal het Aramees mee bedoeld. Het Hebreeuwse volk sprak Aramees, dus dat is de taal van de Hebreeën.

De toespraak van Paulus begint in hoofdstuk 22, vers 1:

Mannenbroeders en vaders, luister naar mijn verdediging, die ik nu voor u zal uitspreken.

HANDELINGEN 22:1

Ik ben een Joodse man, geboren te Tarsus in Cilicië, maar opgevoed in deze stad en aan de voeten van Gamaliël op de meest nauwgezette wijze onderwezen in de wet van de vaders, een ijveraar voor God zoals u heden allemaal bent.

HANDELINGEN 22:3

Hij kiest zijn woorden zo dat hij zich bij hen geliefd maakt. Om te beginnen spreekt hij hun taal, en dat waarderen ze. Vervolgens spreekt hij over hen: jullie zijn mannen, jullie zijn mijn broeders, mijn vaders. Ik was zoals jullie. Jullie zijn ijverig voor God. Ik kan zien dat jullie God werkelijk liefhebben. Ik kan zien dat jullie werkelijk ijverig zijn voor God. Ik was ook zoals jullie. Ik ben in deze stad opgegroeid. Ik heb onderwijs gevolgd bij Gamaliël, voor wie jullie allemaal respect hebben.

Naast de hogepriester was Gamaliël het meest gerespecteerde lid van het Sanhedrin. Dus zei hij: ik heb bij Gamaliël gestudeerd. Deze dingen waren bedoeld om hem bij de menigte geloofwaardig te maken. Hij geeft hun zelfs het voordeel van de twijfel door aan te nemen dat zij ijverig voor God zijn, wat voor sommigen van hen wel en voor anderen misschien niet het geval was. Maar hij zei: ik was zoals jullie vandaag zijn.

Ik heb deze Weg tot de dood toe vervolgd: ik heb zowel mannen als vrouwen gebonden en overgeleverd in de gevangenissen,

HANDELINGEN 22:4

De Weg is opnieuw een benaming voor het christelijk geloof. Hij gebruikt deze term ook enkele keren in hoofdstuk 19 en op andere plaatsen.

zoals ook de hogepriester van mij kan getuigen, en heel de Raad van oudsten. Ik kreeg van hen zelfs brieven voor de broeders mee en ben daarmee naar Damascus gereisd om ook hen die daar waren, geboeid naar Jeruzalem te brengen, opdat ze gestraft zouden worden.

HANDELINGEN 22:5

Nu zegt hij dat de hogepriester voor hem kan getuigen. In deze menigte was de hogepriester waarschijnlijk te zien. Hij deed daar bij de tempel zijn werk, en er was een grote mensenmenigte. Hij zal waarschijnlijk zijn komen opdagen, hetzij als aanstichter, hetzij op zijn minst als toeschouwer. Misschien heeft Paulus zelfs naar hem gewezen: De hogepriester die hier staat, zal het jullie vertellen. Ik verzin dit niet. Die man daar, de hogepriester, kan ervan getuigen, nietwaar? Weet je nog dat je mij brieven hebt gegeven? Weet je nog dat jij en de hele raad, het Sanhedrin, mij brieven hebben gegeven waarin jullie mij opdroegen naar Damascus te gaan en deze mensen te arresteren?

Hij beroept zich dus ook op de hogepriester als getuige van zijn verhaal. Dat was waarschijnlijk verstandig. Het gaf hem waarschijnlijk ook meer geloofwaardigheid.

21

Paulus vertelt over de weg naar Damascus

Maar het overkwam mij, toen ik onderweg was en omstreeks de middag Damascus naderde, dat plotseling vanuit de hemel een fel licht mij omstraalde. En ik viel op de grond en hoorde een stem tegen mij zeggen: Saul, Saul, waarom vervolgt u Mij?

HANDELINGEN 22:6-7

Dit is natuurlijk de tweede keer dat we dit verhaal horen. In hoofdstuk 9 horen we de versie van Lukas. Nu horen we de versie van Paulus.

En zij die bij mij waren, zagen wel het licht en werden zeer bevreesd, maar de stem van Hem Die tot mij sprak, hoorden zij niet.

HANDELINGEN 22:9

Je weet nog dat er in hoofdstuk 9, volgens mij in vers 7, een iets andere weergave staat van wat de mensen die bij hem waren, meemaakten. Daar staat dat ze een stem hoorden, maar niemand zagen ze. De mensen die bij Paulus waren, hoorden een stem,

maar ze zagen niemand. Hier staat dat ze een licht zagen, maar we weten natuurlijk al dat ze geen man zagen. Ze zagen Jezus niet. Ze zagen alleen een licht. In hoofdstuk 9 lezen we dat ze een stem hoorden, maar hier staat dat ze de stem van Degene Die tegen hem sprak, niet hoorden. Misschien hoorden ze de stem van Saulus toen hij tegen Jezus sprak, maar hoorden ze de andere stem niet. Ze hoorden maar één stem. Het was een gesprek van twee kanten. De stem die ze niet hoorden, was de stem van Jezus. Het is ook mogelijk dat het woord 'horen' wordt gebruikt in de betekenis van met begrip horen, oftewel begrijpen. Ze begrepen de stem niet. Voor hen was het alleen maar geluid.

In elk geval staat er in vers 10:

En ik zei: Heere, wat moet ik doen? En de Heere zei tegen mij: Sta op en ga naar Damascus, en daar zal met u gesproken worden over alles wat voor u vastgesteld is om te doen.

HANDELINGEN 22:10

Deze vraag staat niet opgetekend in het verslag in hoofdstuk 9. In hoofdstuk 9 tekent hij alleen op wat Jezus hem opdroeg te doen. Maar hier zegt Paulus:

Ik vroeg: Wat moet ik doen, Heer?

Dit is een manier om erop te wijzen dat hij al besloten had zich te onderwerpen. Hij was een rebel totdat hij het visioen kreeg. Hij wist niet Wie hij zag, totdat hij vroeg:

Wie bent U?

En hem werd gezegd:

Ik ben Jezus.

Maar zelfs toen was de vraag wat hij zou gaan doen. Zou hij blijven rebelleren? Nee, hij zou zich onderwerpen.

In zekere zin was hij al bereid aanwijzingen aan te nemen van Jezus, de overwinnaar Die hij nog maar net had ontmoet.

22

Ananias herstelt en roept Paulus

En ik zei: Heere, wat moet ik doen? En de Heere zei tegen mij: Sta op en ga naar Damascus, en daar zal met u gesproken worden over alles wat voor u vastgesteld is om te doen. En omdat ik door de glans van dat licht niets meer kon zien, werd ik bij de hand geleid door hen die bij mij waren, en zo kwam ik in Damascus. En een zekere Ananias, een godvrezend man, die leefde volgens de wet en met een goed getuigenis van alle Joden die daar woonden,

HANDELINGEN 22:10-12

In Handelingen 9 lezen we dat ook Ananias door Christus werd bezocht en dat Christus hem in een visioen opdroeg om naar Saulus toe te gaan en met hem te spreken. Paulus laat dat weg, omdat hij dat zelf niet heeft meegemaakt. Daarvan kan hij niet getuigen. Het is wel gebeurd, en Lukas vertelt ons erover in hoofdstuk 9. Maar Paulus getuigt eenvoudigweg van wat hij zelf heeft meegemaakt. Wat hij meemaakte, was dat Ananias kwam opdagen.

Let erop dat hij Ananias beschrijft als een vroom man die volgens de wet leefde en als iemand die bij de Joden in aanzien stond. Ananias was een christen, maar hij was kennelijk een christen in Damascus die zich aan de Thora hield. Paulus zegt dat nadrukkelijk, omdat hij tegen de Joden spreekt. Ananias, de man die hem in de gemeenschap opnam en hem doopte, was niet anti-Joods. Hij was een vrome Jood. Alle Joden in de stad hadden respect voor hem. Paulus probeert erop te wijzen dat er geen reden is om het jodendom en het christendom als vijandig tegenover elkaar te zien. Hier is een man die christen was en zelfs Paulus doopte, maar die zich ook aan de

wet hield, en de Joden hadden respect voor hem. Paulus doet alles wat hij kan om bij zijn toehoorders in de gunst te komen en de filosofische en religieuze afstand tussen hen zo klein mogelijk te maken.

kwam naar mij toe, ging bij mij staan en zei tegen mij: Saul, broeder, word weer ziende! En op hetzelfde moment werd ik ziende, en zag hem.

HANDELINGEN 22:13

Dat betekent dat hij zijn gezichtsvermogen terugkreeg.

En hij zei: De God van onze vaders heeft u voorbestemd om Zijn wil te kennen en de Rechtvaardige te zien en de stem uit Zijn mond te horen, want u moet voor Hem bij alle mensen getuige zijn van wat u hebt gezien en gehoord.

HANDELINGEN 22:14-15

Op dit moment doet Paulus precies wat Ananias had gezegd. Hij getuigt van wat hij heeft gezien. Nu getuigt hij daarvan tegenover hen, zoals hij dat in het hele Romeinse Rijk had gedaan, met betrekking tot de dingen die hij had gezien en gehoord.

23

Doop en het afwassen van zonden

En nu, waarom aarzelt u? Sta op, laat u dopen en uw zonden afwassen onder aanroeping van de Naam van de Heere.

HANDELINGEN 22:16

Sommige mensen vatten dit zo op dat de doop zonden afwast. Hij zegt:

Laat je dopen, was je zonden weg en roep de naam van de Heer aan.

„Was je zonden af” staat tussen twee zinsdelen in. Het ene is:

Laat je dopen.

Het andere is:

Roep de naam van de Heer aan.

Elk van beide zou gezien kunnen worden als een verklaring van hoe je je zonden afwast. Je wast je zonden af door de Naam van de Heere aan te roepen, en je laat je dopen om te laten zien dat dit is waar je staat.

En nu, waarom aarzelt u? Sta op, laat u dopen en uw zonden afwassen onder aanroeping van de Naam van de Heere.

HANDELINGEN 22:16

zou erop wijzen dat het aanroepen van de Naam van de Heere je redt, en niet het gedoopt worden.

In de Nederlandse versindeling staat deze uitspraak in Joël 3:5; in veel Engelse Bijbels is dat Joël 2:32. Dit vers, dat door Petrus met Pinksteren en door Paulus in Romeinen 10 wordt aangehaald, luidt:

Het zal geschieden dat ieder die de Naam van de HEERE zal aanroepen, behouden zal worden.

JOËL 3:5

Je wordt dus gered door de Naam van de Heere aan te roepen, niet door gedoopt te worden. Maar als je gered wordt, laat je je wel dopen. Je laat je dopen, maar je wast je zonden af door de Naam van de Heere aan te roepen. Dat is wat zowel Petrus als Paulus elders zeggen, wanneer zij Joël 2 aanhalen.

24

Het tempelvisioen en de zending naar heidenen

En het overkwam mij, toen ik in Jeruzalem teruggekeerd was en in de tempel bad, dat ik in geestvervoering raakte,

HANDELINGEN 22:17

Eerder in Handelingen krijgen we deze informatie niet. Lukas vermeldt dit niet. Dit moet drie jaar later zijn geweest, want Paulus was in Damascus toen hij gered werd. Dat is wat in vers 16 wordt geleerd. Maar in vers 17 is hij terug in Jeruzalem en bidt hij in de tempel. Volgens Galaten 1:17 moet dat drie jaar later zijn geweest, en het wordt ook beschreven in Handelingen 9. Dat is het bezoek van twee weken dat Paulus bracht nadat hij drie jaar eerder was gered.

en dat ik Hem zag en Hij tegen mij zei: Haast u en ga met spoed uit Jeruzalem weg, want ze zullen uw getuigenis over Mij niet aannemen.

HANDELINGEN 22:18

En ik zei: Heere, ze weten dat ik hen die in U geloofden, in de gevangenis wierp en in de synagogen liet geselen; en toen het bloed van Stefanus, Uw getuige, vergoten werd, stond ik daar ook bij en stemde van harte in met zijn dood, en paste op de kleren van hen die hem doodden.

HANDELINGEN 22:19-20

En Hij zei tegen mij: Ga, want Ik zal u ver weg zenden, naar de heidenen.

HANDELINGEN 22:21

Toen Paulus dit zei, reageerden de toehoorders. We zullen over hun reactie lezen, maar zo eindigde zijn preek. Je kunt zien dat alles aan zijn preek erop was berekend de menigte gunstig te stemmen. Hij spreekt hen aan als broeders en vaders, en als mensen die ijverig zijn voor God, iets waarin hij zich vanuit zijn eigen ervaring kan herkennen. Hij werd onder Gamaliël opgeleid als een vrome Jood en Farizeeër. De man die hem tot het geloof doopte, was eveneens een vrome Jood die door de Joden werd gerespecteerd. Juist toen hij zich in de tempel bevond — de tempel waarin hij volgens hen niet gelooft — verscheen Jezus hem in een visioen en zei hem dat hij naar de heidenen moest gaan.

Helaas bleek die uitspraak meer beroering te veroorzaken dan Paulus volgens mij had verwacht. Toen ze dat hoorden, barstte de menigte los. Daar komen we nog op terug.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Handelingen 21:1
- Handelingen 21:2-3
- Handelingen 21:4
- Handelingen 21:5
- Handelingen 21:6
- Handelingen 21:7
- Handelingen 21:8
- Handelingen 21:9-10
- Handelingen 21:11
- Handelingen 2:36
- Handelingen 21:12
- Handelingen 20:23
- Efeze 4:11
- 2 Timotheüs 4:5
- Handelingen 21:13
- Handelingen 21:15
- Handelingen 21:16

- Handelingen 21:17-18
- Handelingen 21:19-20
- Handelingen 21:20-21
- Romeinen 14:5
- Mattheüs 27:40
- Johannes 2:19
- Handelingen 21:22
- Handelingen 21:23
- Handelingen 21:24
- Handelingen 21:25
- Handelingen 21:26
- Handelingen 21:27-28
- Handelingen 20:19
- Handelingen 21:29
- Handelingen 21:30
- Handelingen 21:31
- Handelingen 21:32
- Handelingen 21:33
- Handelingen 21:34
- Handelingen 21:36
- Handelingen 21:37
- Handelingen 21:38
- Handelingen 21:39
- Handelingen 21:40
- Handelingen 22:1
- Handelingen 22:3
- Handelingen 22:4
- Handelingen 22:5
- Handelingen 22:6-7
- Handelingen 22:9
- Handelingen 22:10
- Handelingen 22:10-12
- Handelingen 22:13
- Handelingen 22:14-15

- Handelingen 22:16
- Joël 3:5
- Handelingen 22:17
- Handelingen 22:18
- Handelingen 22:19-20
- Handelingen 22:21

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.